

Puin

L. Polman*

Nu en dan rolde een brok van een hotelbalkon of badkamer van de heuvel naar beneden, een stofstreep achter zich aan trekkend. Dan wist ik: het mannetje met de hamer was weer aan het werk. In het begin van mijn verblijf in Haïti, afgelopen januari, werd ik vrolijk van dat kleine figuurtje bovenop de puinberg die over was van het acht verdiepingen tellende Hotel Castel Haiti. Door de aardbeving van 12 januari 2010 was het gebouw à-la-Twin Towers in elkaar gezakt. In z'n eentje zocht dat mannetje in de gebrokkelde vloeren en plafonds naar verkoopbaar vlechtijzer. Hij zaagde zijn vondsten met een handzaagje in stukken. Als dít de opruimoperatie in Haïti moest voorstellen, dan wordt het de eerste duizend jaar niks met dit land, wist ik zeker.

Het Nationale Paleis in de hoofdstad: als een slagroomtaart in elkaar gezakt. Het VN-hoofdkwartier: ingestort met meer dan honderd VN-medewerkers er nog in. Het kantoor van de Belastingdienst: verpulverd (vindt niemand erg overigens). Op één na alle ministeries: vernietigd. De Notre Dame-kathedraal en de kerk van het Heilige Hart: weggevaagd. Een geschatte 105.000 gebouwen stortten helemaal in en 208.000 gebouwen gedeeltelijk. Twintig miljoen kubieke meter puin en dat ligt er nog steeds, in meer dan manshoge bergen tussen overgebleven gebouwen, met de doden er nog steeds in bekneld.

Op plaatsen in de stad waar het puin verkeersstromen blokkeerde is het brok voor brok opgeraapt en naar stoepen en bermen gekruidd. Daar zijn de opruimwerkzaamheden in Haïti bij gebleven.

Uiterekend is dat het 120 miljoen dollar kost om het puin te ruimen. *Peanuts*: Nederland gaat ongeveer dat bedrag betalen voor één JSF (inclusief reserve-onderdelen, dat dan weer wel) en autofabrikant Audi betaalde het om zich sponsor te mogen noemen van Bayern München.

Maar tot nu toe hebben hulpdonoren voor puinruimen in Haïti nul euro beschikbaar willen stellen. 'Donoren willen alleen betalen voor projecten die de wereld over vijf jaar nog steeds kan bewonderen, voor klinieken en weeshuizen met name,' klaagde de Haïtiaanse minister-president bij de herdenking van de eerste verjaardag van de aardbeving. Met geruimd puin kun je niet pronken. Geruimd puin is weg. Vandaar: 0 euro.

Terwijl de commissie die belast is met de coördinatie van Haïti's wederopbouw zich het hoofd breekt over het vraagstuk hoe ze puinruimen zo sexy kunnen laten lijken dat ijdele donoren ervoor willen betalen, wachten de Haïtianen gelaten af. De tentendorpen op pleinen en rotondes en in stadsparken zijn Haïti's nieuwe sloppenwijken geworden, voor 800.000 mensen, hun honden, kippen en varkens en voor hun winkeltjes, kapsalons, fietsenmakers, bordelen, bioscopen en kerkjes. Het zal niemand verbazen als de tentenkampen er over tien jaar nog steeds staan.

Het puin valt nauwelijks meer op. Het is er gewoon en waar het in de weg ligt, wankelen mensen er overheen. Als je de tentbewoners in hun hart kijkt, heeft het kamperende bestaan bovendien z'n voordelen: de *tent cities* worden van schoon drinkwater voorzien en je hoeft er geen huur te betalen.

Ik wandelde de berg naar het ingestorte Hotel Castel Haiti op om het mannetje met de hamer en het handzaagje beter te bekijken. Twee peuters scharrelden om hem heen, ieder met een eigen speelgoedzaagje. De nieuwe generatie leert jong hoe je dat doet in Haïti, een hotel slopen met één stuk handgereedschap. De man liet zijn hamer, halverwege in de lucht, zakken. 'Bonjour madame,' groette hij vriendelijk. 'Zoekt u een kamer?' Ik moest erg lachen; niet meer óm hem, maar nu mét hem. De wederopbouw van Haïti neem je beter niet al te serieus, want dan springen de tranen je in de ogen. ■

* Mw. L. Polman is freelance journalist en auteur van onder meer *De Crisiskaravaan*.
Achter de schermen van de noodhulpindustrie.